

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu iz italijanščine



Državni izpitni center

Državni izpitni center
2023

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu iz italijanščine

Avtor: *dr. Sergio Crasnich*

Izdal: *Državni izpitni center*

Računalniški prelom: *Peter Škrj*

KAZALO

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu iz italijanščine	4
Dosežki po spolu in regijah	4
Struktura preizkusa znanja	6
Ugotovitve po izvedbi poskusnega preverjanja znanja.....	7
Splošne ugotovitve.....	8

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki o lanskem poskusnem preverjanju znanja (marec 2022).....	4
Preglednica 2: Osnovni statistični podatki o letošnjem poskusnem preverjanju znanja (marec 2023).....	4
Preglednica 3: Sestava preizkusa po taksonomskih stopnjah.....	6
Preglednica 4: Seznam preverjenih standardov znanja iz UN	7
Preglednica 5: Specifikacijska tabela.....	7

KAZALO SLIK

Slika 1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in dosežkov učencev pri italijanščini, 3. razred	5
--	---

Analiza dosežkov poskusnega preverjanja znanja v 3. razredu iz italijanščine

Poskusno preverjanje znanja iz italijanščine so v marcu 2023 opravljali učenci 3. razreda vseh treh osnovnih šol z italijanskim učnim jezikom na narodnostno mešanem območju Slovenske Istre. Poskusnega preverjanja znanja se je udeležilo 61 učencev (v letu 2022 se ga je udeležilo 65 učencev).

Učiteljice vključenih šol so same izbirale uro izvedbe in dogovorile so se za 1. šolsko uro. Za pisanje preizkusa so imeli učenci na voljo 45 minut. Predvideni čas za reševanje poskusnega preverjanja znanja je bil zadosten, saj po podatkih sodeč učenci niso pustili praznih zadnjih nalog.

Osnovne statistične podatke pri lanskem in letošnjem preverjanju znanja prikazujeta spodnji preglednici.

Preglednica 1: Osnovni statistični podatki o lanskem poskusnem preverjanju znanja (marec 2022)

Število učenk in učencev	65
Število postavk	21
Možne točke	22
Povprečno število točk	10,55
Povprečno število točk v odstotkih	47,97
Standardni odklon	17,01
Indeks težavnosti	0,48
Indeks zanesljivosti	0,72

Preglednica 2: Osnovni statistični podatki o letošnjem poskusnem preverjanju znanja (marec 2023)

Število učenk in učencev	61
Število postavk	18
Možne točke	22
Povprečno število točk	15,66
Povprečno število točk v odstotkih	71,16
Standardni odklon	18,61
Indeks težavnosti	0,71
Indeks zanesljivosti	0,83

Skupni dosežek na letošnjem preverjanju znanja je povprečno znašal 15,66 točke od 22 točk (71 odstotnih točk) in je bil višji za 23 odstotnih točk od skupnega dosežka lanskega preverjanja znanja.

Najnižji dosežek na letošnjem preverjanju znanja je bil 5 odstotnih točk, torej za 13 odstotnih točk nižji kot na lanskem preverjanju znanja (18 odstotnih točk v letu 2022), najvišji dosežek pa 100 odstotnih točk, torej za 18 odstotnih točk višji kot na lanskem preverjanju znanja (82 odstotnih točk v letu 2022). Indeks zanesljivosti celotnega preizkusa je bil v letošnjem letu 0,83, torej višji kot v lanskem letu (0,72 pri poskusnem preverjanju znanja v letu 2022).

Dosežki po spolu in regijah

Poskusno preverjanje se je izvedlo samo v eni (Obalno-kraški) regiji in ga opravlja omejeno število učencev (61 učencev v letošnjem letu, 65 v lanskem), zato podatki ne omogočajo posploševanja in analize po regijah.

Kar zadeva spol, je letos najnižje število doseženih odstotnih točk pri učencih 36, najvišje pa 100; najnižje število doseženih odstotnih točk pri učenkah je 5, najvišje pa 100.

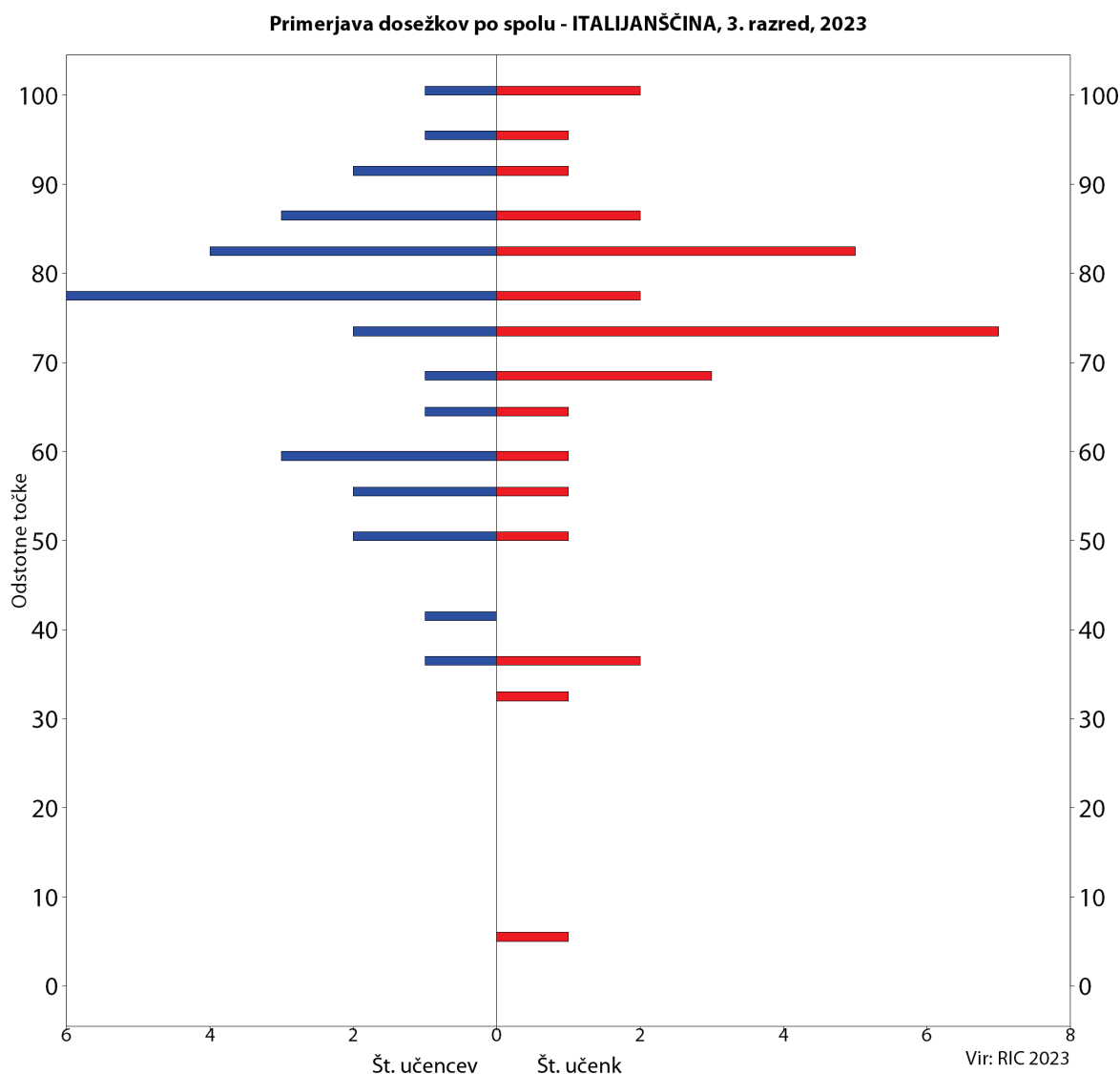
Razporeditev ima dva modusa, saj je 9 učencev (2 učenca in 7 učenk) doseglo 16 točk oziroma 73 odstotnih točk, medtem ko je 9 učencev (4 učenci in 5 učenk) doseglo 18 točk oziroma 82 odstotnih točk. Nižji modus razporeditve dosežkov (16 točk oziroma 73 odstotnih točk) je tudi mediana kumulativne razporeditve. Skupno več kot polovica učencev (35 od 61) je dosegla od 15 do 19 točk (oziroma v razponu med 68 in 86 odstotnimi točkami), med njimi je bilo 16 učencev in 19 učenk.

V letošnjem letu razporeditev rezultatov kaže, da so vrednosti bodisi mediane bodisi modusa višje za učence kot za učenke (učenci: mediana in modus razporeditve 17 točk oziroma 77 odstotnih točk, 6 učencev; učenke: mediana in modus razporeditve 16 točk oziroma 73 odstotnih točk, 7 učenk). Čeprav

je letos najmanj uspešen učenec dosegel 8 točk oziroma 36 odstotnih točk, kar znaša 31 odstotnih točk več, kot je dosežek najmanj uspešne učenke, je razpršenost razporeditve rezultatov skoraj enaka za oba spola, saj je več kot polovica učenk in učencev dosegla rezultate v ožji bližini mediane in modusa posamezne razporeditve (za učence: 16 učencev od 30 je doseglo rezultat med 15 in 19 točkami oziroma med 68 in 86 odstotnimi točkami; za učenke: 19 učenk od 31 je doseglo rezultat med 14 in 18 točkami oziroma med 64 in 82 odstotnimi točkami). Če primerjamo rezultate nižje tretjine učencev, ugotovimo, da zgornja meja nižjega dela razporeditve znaša 14 točk oziroma 64 odstotnih točk za učence in 15 točk oziroma 68 odstotnih točk za učenke.

Kljub nižjemu dosežku dveh učenk se dosežki učencev in učenk skoraj ne razlikujejo, saj sta se tako dve tretjini učenk kot dve tretjini učencev razporedili v višjem intervalu rezultatov.

Slika 1: Primerjava porazdelitve dosežkov učenk in dosežkov učencev pri italijanščini, 3. razred



Struktura preizkusa znanja

S preizkusom se je po navodilih Državne komisije preverjala bralna pismenost. Predmetna komisija se je za strukturo preizkusa odločila na podlagi izkušnje, pridobljene pri pripravi nacionalnega preverjanja znanja iz italijanščine za 6. in 9. razred, na podlagi podatkov o poteku opismenjevanja v šolah z italijanskim učnim jezikom ter upoštevajoč priporočila strokovne literature.

Sestavo preizkusa glede na taksonomske stopnje kaže preglednica 3 spodaj.

Preglednica 3: Sestava preizkusa po taksonomskih stopnjah

Ravni zahtevanega znanja	Predviden delež v preizkusu
1. Znanje in poznavanje	30 %
2. Razumevanje in uporaba	40 %
3. Samostojno reševanje novih problemov, samostojna interpretacija, vrednotenje	30 %

Tretješolke in tretješolci imajo omejene (a razvijajoče se) izkušnje s svetom, zato jim morajo biti teme besedil, ki jih berejo, blizu, poznati pa morajo tudi besedilne vrste. Na podlagi UN se je predmetna komisija odločila za uporabo kratkih besedil, povezanih s šolskimi dejavnostmi, tudi v perspektivi medpredmetnega povezovanja.

Pri izvedbi letošnjega poskusnega preverjanja znanja je predmetna komisija izbrala neumetnostno besedilo o odkritju ognja v prazgodovini.

Predmetna komisija se je odločila za dvodelno zgradbo preizkusa, tako, kot je zgradba preizkusa tudi v 6. in 9. razredu.

Prvi del preizkusa sestavljajo naloge s postopno naraščajočo ravno zahtevnosti iz razumevanja besedila (naloge od 1 do 3), iz uporabe jezika in skladijske zmožnosti (naloge od 4 do 6) ter iz poznavanja in uporabe besedišča (7. in 8. naloga).

Tipi nalog so bili učencem že poznani. Pri razumevanju besedila so reševali naloge alternativnega tipa, izbirnega tipa in kratkega odgovora, pri skladijski zmožnosti pa naloge dopolnjevanja in izbire pravilnega odgovora. Pri besedišču so učenci reševali naloge alternativnega in izbirnega tipa. V primerjavi z lanskim preizkusom je v letošnjem preizkusu predmetna komisija spremenila strukturo 1. naloge (ena postavka s tremi možnimi točkami namesto treh postavk z eno možno točko za posamezno postavko) in 9. naloge (tri postavke namesto štiri, prva postavka s tremi možnimi točkami).

Drugi del preizkusa je tvorba naloga (naloga 9). Zaradi razvijajočih se in še precej omejenih zmožnosti pisanja besedil ob koncu 3. razreda osnovne šole je predmetna komisija tvorbo nalogo obravnavala kot nalogo visoke ravni zahtevnosti. Učenci so pisali besedilo, v katerem bi dali nasvete vrstnikom o tem, kako se izogibati nevarnosti pri uporabi ognja.

V skupaj 9 nalogah z 18 postavkami se je preverjalo doseganje standardov znanja iz UN, ki so prikazani v spodnji razpredelnici.

Preglednica 4: Seznam preverjenih standardov znanja iz UN

Številka standarda v UN	Opis standarda znanja v UN
4.1.2a	Razbrati sporočilni namen piscev besedil in značilnosti oseb, predmetov in dogodkov iz besedila
4.1.2b	Brati različna besedila in razumeti posredno in neposredno izražene informacije
4.1.3a	Uporabiti osnovna pravila italijanskega jezika pri uporabi digram, velike začetnice in ločil
4.1.4a	Pri prepisu besedila razbrati morebitne napake in besede ponovno pravilno zapisati
4.1.4b	Prepoznati, zapisati in izgovoriti na ustrezen način besede s pravopisnimi in pravorečnimi posebnostmi in zaznati podvojene soglasnike
4.1.4c	Uporabiti ustrezno besedišče v predvidljivih sporočanjih položajih, vezanih na učenčev vsakdan
4.1.3b	Pisati besedila različnih vrst na temo, ki je povezana z njihovim vsakdanom
4.1.5	Izražati občutja ob sprejemanju pripovednih besedil

Ugotovitve po izvedbi poskusnega preverjanja znanja

Spodnja preglednica prikazuje podatke o poskusnem preverjanju znanja iz italijanščine v 3. razredu.

Preglednica 5: Specifikacijska tabela

Naloga	Taksonomska stopnja	Področje preverjanja	Tip naloge	IT	ID	Standardi znanja iz UN
1.	I.	bralno razumevanje	alternativni tip	0,76	0,53	4.1.2 a
2.a	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,97	0,01	4.1.2 a
2.b	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,90	0,21	4.1.2 a
2.c	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,57	0,26	4.1.2 b
2.d	II.	bralno razumevanje	izbirni tip	0,95	0,42	4.1.2 b
3.a	III.	bralno razumevanje	odgovor na vprašanje	0,89	0,45	4.1.2 b
3.b	III.	metajezikovna zmožnost	odgovor na vprašanje	0,49	0,49	4.1.3 a
4.	I.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje - izbirni tip	0,93	0,59	4.1.4 a
5.	II.	metajezikovna zmožnost	dopolnjevanje - izbirni tip	0,82	0,52	4.1.4 b
6.	II.	metajezikovna zmožnost	izbirni tip	0,89	0,55	4.1.4 b
7.	I.	pomenoslovje	alternativni tip	0,87	0,57	4.1.4 c
8.a	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,70	0,55	4.1.4 c
8.b	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,93	0,43	4.1.4 c
8.c	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,72	0,57	4.1.4 c
8.d	II.	pomenoslovje	izbirni tip	0,82	0,52	4.1.4 c
9.a	III.	pisni sestavek – upoštevanje navodil, vsebinska ustreznost	tvorbna naloga	0,41	0,49	4.1.3 b 4.1.5
9.b	III.	pisni sestavek – pravopis, ločila	tvorbna naloga	0,25	0,40	4.1.4b
9.c	III.	pisni sestavek – besedišče	tvorbna naloga	0,44	0,50	4.1.4c

Poskusno preverjanje znanja so učenci reševali dokaj uspešno (mediana 73 točk v odstotkih, indeks težavnosti 0,71), skupni dosežek je bil najvišji, ki so ga učenci dosegli od začetka izvajanja poskusnega preverjanja znanja italijanščine.

Iz preglednice je razvidno, da je velika večina učencev (med 75 in 95 %) uspešno reševala večino nalog, ki so namenjene preverjanju bralnega razumevanja in zahtevajo iskanje bistvenih podatkov (1., 2.a, 2.b, 2.d naloga), pa tudi sklepanje na podlagi podatkov iz besedila (3.a naloga). Velika večina učencev (približno med 70 in 90 %) je uspešno reševala tudi naloge, ki preverjajo prepoznavanje sinonimov (7. naloga) in pomenov enostavnih besednih zvez (8.a, 8.b, 8.c, 8.d naloga) in večino nalog, ki preverjajo metajezikovno zmožnost, rabo jezika in skladenjske zmožnosti (4., 5. in 6. naloga).

Približno polovica učencev je uspešno reševala naloge, ki preverjajo zmožnost določanja ustreznih posledic na podlagi prebranega besedila (naloga 2.c), slovnično ustrezno izražanje lastnega mnenja o prebranem besedilu (3.b naloga) ter upoštevanje navodil in ustrezno rabo besedišča pri tvorbnih nalogah (nalogi 9.a in 9.c).

Manj učencev je bilo uspešnih pri pravilni rabi pravopisa in ločil (naloga 9.b).

Indeks diskriminativnosti pri skoraj vseh nalogah je bil ustrezen (med 0,21 in 0,59). Pri 2. nalogi postavka 2.a ni bila diskriminativna (indeks diskriminativnosti 0,01) in se je pokazala kot nezahtevna (indeks težavnosti 0,97).

Splošne ugotovitve

V analizi rezultatov bi predmetna komisija rada opozorila še na naslednje ugotovitve:

- učenci so zelo uspešno reševali naloge, ki se nanašajo na razumevanje prebranega besedila. Možen vzrok za tak uspeh bi lahko bila izbira zanimivega izhodiščnega besedila;
- za usvojitev skladenjskih zmožnosti potrebujejo učenci več časa (3 leta šolanja so premalo). Velika večina učencev obvlada samo delno (in še ne popolnoma) področja, kot so pravopis, uporaba ločil, morfologija in sintaksa. Poleg tega je besedišče učencev še precej skromno. Učenci so torej lahko uspešni pri taksonomsko manj zahtevnih nalogah, ki zahtevajo razumevanje in prepoznavanje (naloge izbirnega tipa, naloge dopolnjevanja), razmeroma manj uspešni pa pri taksonomsko bolj zahtevnih nalogah, ki zahtevajo samostojno tvorbo slovničnih struktur in uporabo ustreznega besedišča (pisni sestavek).

Ugotovitve poskusnega preverjanja znanja iz italijanščine v 3. razredu lahko sklenemo v naslednja priporočila:

1. poskusno preverjanje znanja je zasnovano ustrezno, struktura preizkusa je s predlaganim razmerjem taksonomskih ravni in danimi navodili na splošno ustrezna, saj je večina učencev uspešno reševala predložene naloge;
2. naloge so po težavnosti ustrezne in diskriminativne;
3. uporaba neumetnostnih besedil se je pokazala kot zelo ustrezna;
4. zelo pomembno je natančno upoštevati navodila za vrednotenje, zlasti pri tvorbnih nalogah;
5. učenci za preverjanje znanja potrebujejo varno in spodbudno učno okolje, zato priporočamo uporabo sodobnih pristopov učenja in poučevanja, predvsem formativnega spremljanja.

La scoperta del fuoco e la nascita del linguaggio

Gli uomini preistorici conoscevano da sempre il fuoco provocato dai vulcani o dai fulmini, e ne hanno sempre avuto paura. Ma uno dei nostri antenati, che si chiamava *Homo erectus*, è stato il primo a imparare ad accendere e usare il fuoco.

All'inizio lo prendeva da rami che bruciavano negli incendi, ma poi imparò ad accenderlo volontariamente e a controllarlo.

L'uso del fuoco è stato di grande aiuto, specie per gli uomini che vivevano in ambienti molto freddi. Il fuoco serviva prima di tutto per riscaldarsi e per cuocere la carne, che diventa più facile da masticare e digerire. Serviva poi per illuminare le grotte in cui gli uomini vivevano, per indurire le punte di legno delle lance. Infine, il fuoco spaventava gli animali e quindi poteva servire per tenerli lontani dalle grotte durante la notte.

Le famiglie e i gruppi si riunivano intorno al fuoco per cucinare e per preparare gli utensili per la caccia. E forse, stando vicini tra loro intorno al fuoco, i nostri antenati iniziarono a usare suoni particolari per comunicare tra loro. Questi suoni piano piano divennero il linguaggio.



Ridotto e adattato da "La scoperta del fuoco", in L. Luise, L. Bordin e E. Guzzo, Sulle ali di Pepe 3, Fabbri-Erickson, Trento, 2017, p. 70

Dopo aver letto il testo *La scoperta del fuoco e la nascita del linguaggio*, rispondi alle seguenti domande.

1. Per ogni frase, cerchia la V se essa è vera, e la F se essa è falsa.

L'Homo erectus è un antenato della specie umana. V F

Il fuoco veniva usato solamente per cuocere. V F

L'Homo erectus imparò ad accendere e spegnere
il fuoco. V F

Il fuoco non faceva avvicinare gli animali. V F

Stando intorno al fuoco, i nostri antenati non
comunicavano. V F

Grazie al fuoco, i nostri antenati iniziarono a
mangiare solo verdure crude. V F

	3
--	---

2. Per ogni domanda, cerchi la lettera davanti alla risposta corretta.

2. a) Di che cosa parla il testo che hai letto?

- A Della comparsa degli uomini sulla Terra.
- B Del fuoco e del linguaggio.
- C Dei dinosauri e della loro vita.
- D Degli animali domestici.

	1
--	---

2. b) Da che cosa veniva provocato il fuoco nella preistoria?

- A Dai vulcani e dai fulmini.
- B Dagli accendini.
- C Dai fiammiferi.
- D Dai razzi.

	1
--	---

2. c) Che cosa facevano con il fuoco gli uomini preistorici?

- A Costruivano le case.
- B Attiravano gli animali.
- C Illuminavano le strade.
- D Preparavano le lance.

	1
--	---

2. d) Perché gli uomini preistorici si riunivano attorno al fuoco?

- A Per leggere i libri.
- B Per guardare la televisione.
- C Per cucinare il cibo e scaldarsi.
- D Per scrivere lettere.

	1
--	---

3. Rifletti e rispondi alla domanda.

Gli uomini preistorici, stando vicini intorno al fuoco, cominciarono a parlare.

Secondo te, di che cosa parlavano tra loro gli uomini preistorici?
Rispondi motivando la tua opinione.

3.a	3.b
1	1

4. Negli spazi vuoti delle frasi scritte qui sotto, ricopia le parole tra parentesi scegliendo la forma corretta.

- Per sopravvivere l'uomo imparò a cacciare, a pescare, a raccogliere _____ (**bache/bacche**), _____ (**radici/radicci**) e _____ (**fruta/frutta**).
- Per catturare gli animali, l'uomo primitivo costruiva lance e _____ (**frece/frecce**).
- Per spostarsi lungo i fiumi, l'uomo primitivo usava le _____ (**zatre/zattere**).
- Per proteggersi dal _____ (**fredo/freddo**) e per coprirsi, l'uomo primitivo utilizzava le _____ (**pelì/pelli**) degli animali _____ (**selvatici/selvattici**).
- L'uomo primitivo aveva paura dei _____ (**temporali/temporalli**).
- Gli incendi delle _____ (**foreste/forreste**) erano provocati dai vulcani o dai fulmini.

	1
--	---

5. Completa la frase ricopiando in ogni spazio la forma corretta.

- Il fuoco _____ (**a/ha/e/è**) un elemento molto importante per gli uomini.
- L'Homo erectus _____ (**a/ha/e/è**) imparato per primo a usare il fuoco.
- Imparò ad accenderlo e anche _____ (**a/ha/e/è**) controllarlo.
- Il fuoco gli serviva per riscaldarsi _____ (**a/ha/e/è**) per cuocere la carne.
- Gli serviva anche per illuminare le grotte _____ (**a/ha/e/è**) per tenere lontani gli animali.
- La scoperta del fuoco _____ (**a/ha/e/è**) permesso alla civiltà di svilupparsi.

	1
--	---

6. In ogni coppia, cerchia la frase in cui la parola in grassetto è scritta correttamente.

- | | |
|---|--|
| • L'uomo primitivo si rifugiava nelle caverne. | L'uomo primitivo si rifughiava nelle caverne. |
| • Basta una schintilla per provocare un incendio. | Basta una scintilla per provocare un incendio. |
| • Ho bisogno della legna per il fuoco. | Ho bisogno della legnia per il fuoco. |
| • L' acquazzone ha spento l'incendio. | L' aquazzone ha spento l'incendio. |
| • I primitivi cacciavano animali di grossa talìa . | I primitivi cacciavano animali di grossa taglia . |
| • In passato gli uomini dipingevano sulle rocce . | In passato gli uomini dipingevano sulle roccie . |

	1
--	---

7. Per ciascuna coppia, indica se le due parole sono sinonimi o contrari cercando la soluzione corretta.

- | | | |
|-----------------------------|----------|----------|
| • grotta / caverna | sinonimi | contrari |
| • paura / timore | sinonimi | contrari |
| • conoscere / ignorare | sinonimi | contrari |
| • riunire / dividere | sinonimi | contrari |
| • accendere / attivare | sinonimi | contrari |
| • indurito / ammorbidito | sinonimi | contrari |
| • spaventoso / rassicurante | sinonimi | contrari |
| • vicino / accanto | sinonimi | contrari |

	1
--	---

8. Per ogni domanda, cerchi la lettera davanti alla risposta corretta.

8. a) L'uomo imparò ad accendere volontariamente il fuoco.

Che cosa significa l'espressione "imparò ad accendere volontariamente il fuoco"?

- A Imparò ad accenderlo al volo.
- B Imparò ad accenderlo verso sera.
- C Imparò ad accenderlo di propria volontà.
- D Imparò ad accenderlo con l'acqua.

	1
--	---

8. b) L'uomo imparò a controllare il fuoco.

Che cosa significa l'espressione "imparò a controllare il fuoco"?

- A Imparò a guardarlo con il binocolo.
- B Imparò a regolare e gestire il fuoco.
- C Imparò a fargli un test di verifica.
- D Imparò a non arrabbiarsi.

	1
--	---

8. c) L'Homo erectus è uno dei nostri antenati.

Che cosa significa l'espressione "i nostri antenati"?

- A I nostri predecessori.
- B I nostri successori.
- C Chi aggiusta le antenne.
- D Gli extraterrestri.

	1
--	---

8. d) Con il fuoco, gli uomini preparavano gli utensili per la caccia.

Che cosa significa l'espressione "utensili per la caccia"?

- A I cappelli dei cacciatori.
- B Gli attrezzi per la caccia.
- C Le sentinelle nel bosco.
- D I cani da caccia.

	1
--	---

